

Titulació	Tipus	Curs
Infermeria	OB	1

Professor/a de contacte

Nom : Antonia Arreciado Maraón

Correu electrònic : antonia.arreciado@uab.cat

Equip docent

Miguel Jimenez Pera

Equip docent (extern a la UAB)

Pendent

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits específics per cursar l'assignatura

Objectius

Contextualització:

L'assignatura de Bases Ètiques i Metodològiques de la Infermeria té 6 crèdits ECTS i està considerada com a obligatòria dins les directrius generals de Bases de la Infermeria del pla d'estudis de la Universitat Autònoma de Barcelona per a l'obtenció del títol de Grau en infermeria.

En aquesta assignatura es treballen les bases ètiques i metodològiques de la professió infermera com a eina indispensable per poder prestar unes cures infermeres de qualitat. En un context com l'actual, en constant transformació i influenciat per factors diversos i canviants, resulta necessària la formació dels futurs professionals en una metodologia de treball sistemàtica que permeti abordar i solucionar problemes de l'àmbit competencial infermer. A l'àmbit professional assistencial, saber treballar amb cures estandaritzades i informatitzades i fer-ho de manera segura, requereix el domini dels principis de la metodologia infermera o procés d'atenció d'infermeria. El desenvolupament d'aquesta pràctica es du a terme en el si d'un entorn social concret i en el marc d'un sistema de salut basat en uns principis, uns valors i unes normes socials i legals, que

interactuen amb els valors de l'usuari i els del propi professional. Valors que en l'activitat quotidiana, en la presa de decisions sobre atenció de salut, poden entrar en col·lisió i presentar conflictes que facin sorgir determinats dilemes ètics.

Els objectius formatius de l'assignatura són els següents:

- Conèixer el procés d'atenció d'infermeria per tal d'utilitzar-ho posteriorment a la pràctica clínica.
- Adquirir habilitats d'aplicació del mètode científic en les intervencions infermeres.
- Conèixer les obligacions i les responsabilitats que incideixen en l'exercici professional de la infermeria.
- Adquirir les habilitats de pensament crític necessàries per actuar en la professió de manera segura i efectiva.
- Demostrar la capacitat d'aplicar un anàlisi crític i una rigorosa valoració de les situacions assistencials per tal d'ajudar a l'usuari i/o família a adoptar les conductes més adequades per aconseguir el seu benestar, partint del propi coneixement i l'aplicació dels principis ètics, i en especial respectant els drets humans així com els drets de l'usuari.

Resultats d'aprenentatge

- CM11 (Promoure el dret d'informació, participació i foment de l'autonomia en la presa de decisions de les persones ateses, d'acord amb la manera com viuen el seu procés de salut i malaltia.) Promoure el dret d'informació, participació i foment de l'autonomia en la presa de decisions de les persones ateses, d'acord amb la manera com viuen el seu procés de salut i malaltia.
- KM19 (Identificar la legislació que regula la professió infermera, així com el codi ètic de la infermeria, comprenent les implicacions en la salut en un context mundial en transformació.) Identificar la legislació que regula la professió infermera, així com el codi ètic de la infermeria, comprenent les implicacions en la salut en un context mundial en transformació.
- SM12 (Desenvolupar el procés infermer a partir de la metodologia científica.) Desenvolupar el procés infermer a partir de la metodologia científica.
- SM13 (Valorar aspectes físics, psicològics i socioculturals de les persones, les seves famílies o la comunitat.) Valorar aspectes físics, psicològics i socioculturals de les persones, les seves famílies o la comunitat.
- SM14 (Determinar el diagnòstic infermer a partir de l'anàlisi i la interpretació de les dades recopilades en la valoració infermera de les persones, les seves famílies o la comunitat.) Determinar el diagnòstic infermer a partir de l'anàlisi i la interpretació de les dades recopilades en la valoració infermera de les persones, les seves famílies o la comunitat.
- SM15 (Planificar l'atenció infermera adreçada a les persones, les seves famílies o la comunitat, tenint en compte les dades de la valoració i l'evidència disponibles.) Planificar l'atenció infermera adreçada a les persones, les seves famílies o la comunitat, tenint en compte les dades de la valoració i l'evidència disponibles.
- SM16 (Avaluar els resultats derivats de l'atenció infermera en la salut de les persones, les seves famílies o la comunitat.) Avaluar els resultats derivats de l'atenció infermera en la salut de les persones, les seves famílies o la comunitat.

Continguts

L'assignatura conté dos blocs temàtics diferenciats: Bases metodològiques de la Infermeria (BM) i Bases Ètiques de la Infermeria (BE).

1) BASES METODOLÒGIQUES DE LA INFERMERIA

- Metodologia científica en Infermeria: el Procés d'Atenció d'Infermeria (PAI)

Què és el PAI i quines són les seves fases.

Beneficis de la seva praxis.

Què és el pensament crític i com arribar a pensar críticament.

PAI i models infermers. Model conceptual de Virginia Henderson. Revisió de conceptes.

- Fases del Procés d'Atenció d'Infermeria

1. Valoració

Què és i en què consisteix la valoració. Fases:

- Recollida de dades.
- Validació de les dades.
- Organització de les dades.
- Informe i registre de dades.

2. Diagnòstic.

Aplicació del pensament crític i interpretació de les dades per identificar el problema i formular el diagnòstic. Distingirem entre:

- Diagnòstics infermers
- Problemes d'autonomia
- Problemes de col·laboració.

3. Planificació.

Què és i en què consisteix la planificació:

- Establir prioritats.
- Determinar els objectius. Característiques dels objectius.
- Determinar les intervencions/ activitats: tipus i característiques.

4. Execució.

Què és i en què consisteix l'execució de les cures infermeres:

- Preparació per a l'execució.
- Realització.
- Registre.

5. Avaluació.

Què és i quina finalitat té el procés d'avaluació:

- Com avaluar els criteris de resultats i les intervencions infermeres.
- Avaluació continua del procés d'atenció d'infermeria fins la resolució.

- Plans de cures estàndards i individuals. Guies de pràctica clínica, protocols i procediments

2) BASES ÈTIQUES DE LA INFERMERIA

- Fonaments d'Ètica i bioètica clínica.

Introducció a la bioètica, marcs de referència.

Principis ètics de la professió infermera.

- Aspectes ètics de la pràctica assistencial.

El professional d'infermeria i l'exercici de la professió: Situacions al llarg de la vida.

Dilemes ètics.

- Aspectes legals de l'exercici professional i l'atenció sanitària.

Competències de la professió i Codis Deontològics.

Introducció a la Legislació dins l'àmbit sanitari.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
ELABORACIÓ DE TREBALLS/ ESTUDI PERSONAL/ LECTURA D'ARTICLES / INFORMES D'INTERÈS	89,5	3,58	
SEMINARIS ESPECIALITZATS	24	0,96	SM12, SM13, SM14, SM15, SM16
TEORIA	25,5	1,02	CM11, KM19, SM12, SM13, SM14, SM15, SM16

1) BASES METODOLÒGIQUES DE LA INFERMERIA

Teoria.

Té la finalitat de proporcionar a l'estudiant els coneixements i les habilitats necessàries per tal que, amb posterioritat, pugui fer servir la metodologia científica per solventar problemes de la disciplina y professió. A curt termini, ha d'ajudar-li per elaborar i dur a terme un procés d'atenció d'infermeria així com per treballar de manera pràctica els aspectes ètics implicats en diferents situacions de la vida professional.

Les sessions es fonamenten en un treball interactiu entre el docent i els estudiants. En aquest sentit, al llarg de les sessions es combinarà:

- a) Docència impartida pel professor
- b) Exercicis de reflexió i pràctics a realitzar a l'aula.

Es considera indispensable la participació activa de l'estudiant en les activitats proposades.

Seminaris Especialitzats (SESP).

A partir dels coneixements i habilitats treballades i adquirides a les sessions de teoria, l'estudiant treballarà, de manera pràctica i en grup petit, totes les fases de la metodologia infermera. El resultat final serà l'elaboració completa d'un procés d'atenció infermer adient i reflexionat sobre la base de diferents casos clínics proposats.

Els seminaris estan planificats per treballar en grups de 20-25 estudiants, distribuïts segons el calendari acadèmic. Els grups seran definits pel coordinador d'assignatura a principi de curs i s'informarà als estudiants a través del Moodle de l'assignatura. L'assistència als seminaris és obligatòria. La no assistència repercuteix negativament en la nota.

Tutories individualitzades.

Es podran concretar tutories específiques contactant prèviament per e-mail amb el professor/a.

2) BASES ÈTIQUES DE LA INFERMERIA

Teoria.

Classes magistrals expositives i participatives, amb l'ajuda de mitjans audiovisuals i l'anàlisi de documentació i casos clínics.

Seminaris Especialitzats.

En grups, l'alumnat ampliarà els coneixements i habilitats adquirits a les sessions de teoria amb la realització de quatre exercicis: Anàlisi de documents, anàlisi d'escenaris, debats d'argumentació i creació d'un posicionament individual o col·lectiu respecte a temes bioètics.

Els seminaris són eminentment participatius i col·laboratius.

Tutories individualitzades.

Es podran concretar tutories específiques contactant prèviament per e-mail amb el professor/a.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació escrita mitjançant proves objectives (Bases Ètiques)	35%	3	0,12	CM11, KM19
Avaluació mitjançant casos pràctics i resolució de problemes: elaboració i lliurament escrit (Bases Metodològiques)	30%	4	0,16	CM11, SM12, SM13, SM14, SM15, SM16
Avaluació escrita mitjançant proves objectives (Bases Metodològiques)	35%	4	0,16	CM11, SM13, SM14, SM15, SM16

Els dos blocs que componen l'assignatura (Bases Metodològiques i Bases Ètiques) s'avaluen de manera independent.

Per superar l'assignatura cal aprovar cada bloc amb una nota mínima de 5.

1) BASES METODOLÒGIQUES DE LA INFERMERIA: 65% de la nota final de l'assignatura.

Avaluació de la part teòrica: Avaluació escrita mitjançant proves objectives (examen).

Suposa el 55% de la nota d'aquest bloc (35% de la nota final de l'assignatura).

Té com objectiu avaluar l'adquisició de coneixements de l'assignatura treballats a les sessions teòriques i es realitzarà a la finalització de les mateixes. Aquesta avaluació constarà de preguntes obertes de resposta curta i/o preguntes amb ítems de resposta múltiple (tipus test) sobre els coneixements teòrics adquirits al llarg de

l'assignatura. En aquest últim cas, les preguntes amb ítems de resposta múltiple contindran 4 opcions de resposta. Els errors resten segons la següent fórmula: $x = \text{encerts} - (\text{errors}/n - 1)$ on n és el nombre d'opcions de resposta.

Cal treure una nota mínima de 5 per aprovar aquest bloc de BM i poder ponderar amb els seminaris d'aquest bloc.

Avaluació dels Seminaris Especialitzats: Avaluació mitjançant casos pràctics i resolució de problemes: elaboració i lliurament escrit

Suposa el 45 % de la nota d'aquest bloc (30% de la nota final de l'assignatura).

Elaboració i lliurament escrit d'un Procès d'Atenció Infermeria a partir de casos proposats als Seminaris.

L'avaluació es realitza a través de rúbriques elaborades a tal efecte i penjades al Moodle a l'inici dels seminaris.

L'assistència als seminaris és obligatòria. Tot i això, la primera falta d'assistència NO es penalitza. Per cada falta afegida hi haurà una reducció de 1 punt de la nota final dels seminaris d'aquest bloc. Si un estudiant falta a més de 3 seminaris se li computarà com No Avaluable a la nota final dels seminaris d'aquest bloc.

Cal treure una nota mínima de 5 per poder ponderar amb la resta d'activitats avaluatives d'aquest bloc.

2) BASES ÈTIQUES DE LA INFERMERIA: 35% de la nota final de l'assignatura

El bloc Bases Ètiques serà avaluat íntegrament mitjançant una prova d'examen tipus test en finalitzar els seminaris especialitzats (veure data a calendari).

Per poder realitzar la prova d'avaluació del bloc Bases Ètiques, s'han d'haver realitzat mínim dos seminaris de Bases Ètiques.

Els quatre seminaris de Bases ètiques són d'assistència obligatòria. La primera falta d'assistència a un seminari Bases ètiques no es penalitza. La segona falta d'assistència (amb justificar o sense) a un seminari Bases ètiques restarà 1 punt de la nota del bloc de Bases ètiques. Acumular tres o quatre faltes d'assistència als seminaris Bases ètiques comportarà l'assignació de 'No Avaluable' en el bloc de Bases Ètiques.

Cal treure una nota mínima de 5 per aprovar aquest bloc de BE.

OBTENCIÓ DE LA QUALIFICACIÓ FINAL

La qualificació final de l'assignatura correspon al sumatori de la nota obtinguda als dos blocs (BM i BE) amb la següent ponderació:

- 65% Bases Metodològiques

- 35% Bases Ètiques

El requisit per fer aquest sumatori és haver obtingut una puntuació mínima de 5 punts a cada bloc. En el cas que la nota d'un dels blocs de l'assignatura sigui inferior a 5, la qualificació final de l'assignatura serà de suspens i la nota numèrica resultant serà la corresponent a la part suspesa sempre que sigui igual o superior a 3,5. En el cas que sigui inferior, la nota numèrica es fixarà en 3,5.

S'entendrà per No Avaluable aquell estudiant que no s'hagi presentat a alguna o cap de les activitats avaluatives (avaluació escrita mitjançant proves objectives de cada bloc), que no presenti el treball escrit sobre el PAI requerit i amb més faltes d'assistència als Seminaris de les contemplades. Tenir un No Avaluable en un dels blocs de l'assignatura, suposarà un No Avaluable a tot el conjunt de l'assignatura.

Recuperació. Els estudiants que no hagin superat l'assignatura per mitjà de l'avaluació continuada podran presentar-se a una prova de recuperació. Per participar a la recuperació, l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura (article 112 ter. de la normativa d'avaluació de la UAB). L'estudiant haurà de presentar-se únicament al bloc suspès. Les característiques de la prova de recuperació són les mateixes que les de les proves de l'avaluació continuada. La nota obtinguda a la prova de recuperació serà la nota final de la part recuperada. No es contempla l'opció de presentar-se per millora de nota.

L'estudiant té dret a la revisió de les proves d'avaluació. Per a tal fi es concretarà la data al campus virtual. Segons l'acord 4.4 del Consell de Govern 17/11/2010 de la normativa d'avaluació, les qualificacions seran:

Del 0 a 4,9 = Suspens

Del 5,0 al 6,9 = Aprovat

Del 7,0 al 8,9 = Notable

Del 9,0 al 10 = Excel·lent

Quan l'estudiant no es presenti a alguna o a cap de les activitats d'avaluació planificades = No Avaluable.

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

Irregularitats en actes d'avaluació. La realització de qualsevol irregularitat en un acte d'avaluació (fraud acadèmic, plagi o ús indegut de la IA), que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació, suposa que aquest acte es qualificarà amb un 0. En cas que per superar l'assignatura sigui requisit imprescindible haver obtingut una nota mínima en aquest acte d'avaluació o que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura és 0. Al marge d'això, es podrà instruir un procés disciplinari a l'estudiant que incorri en alguna d'aquestes irregularitats.

Ús de la IA. Per a aquesta assignatura es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de suport, com la correcció de textos o les traduccions. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i en el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en les activitats avaluables es considerarà falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'assignatura, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

BASES METODOLÒGIQUES DE LA INFERMERIA (BM):

1. Alfaro R. Pensamiento crítico y juicio clínico en enfermería: un enfoque práctico para un pensamiento centrado en los resultados. 4ª ed. Barcelona: Elsevier; 2009.
2. Alfaro R. Aplicación del proceso enfermero: fomentar el cuidado en colaboración. 5ª ed. Barcelona: Masson; 2003.
3. Bulechek G, Butcher H, McCloskey J. Clasificación de intervenciones de enfermería (NIC). 7ª ed. Madrid: Elsevier; 2018.
4. Johnson M, Moorhead S, Bulechek G, Butcher H, Maas M, Swanson E. Vínculos de NOC y NIC a NANDA-I y diagnósticos médicos. Soporte para el razonamiento crítico y la calidad de los cuidados. 3ª ed. Barcelona: Elsevier; 2012.
5. Luis MT, Fernández C, Navarro MV. De la teoría a la práctica: el pensamiento de Virginia Henderson en el siglo XXI. 2ª ed. Barcelona: Masson; 2005.
6. Luis MT. Los diagnósticos enfermeros: revisión crítica y guía práctica. 2ª ed. Barcelona: Elsevier-Masson; 2013.
7. Luis MT. Enfermería Clínica. Cuidados enfermeros a las personas con trastornos de Salud. Barcelona: Wolters Kluwer; 2015.
8. Marriner-Tomey A, Raile M. Modelos y Teorías en enfermería. 6ª ed, Madrid: Elsevier; 2007.
9. Moorhead S, Johnson M, Maas M. Clasificación de resultados de enfermería (NOC). 4ª ed. Madrid:

Elsevier; 2018.

10. Nanda Internacional. Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación 2021-2023. Madrid:Elsevier; 2019.
11. Rifà R, Olivé C, Lamoglia M. Lenguaje NIC para el aprendizaje teórico-práctico en enfermería.Barcelona:Elsevier; 2012.
12. Tellez S, García M. Modelos de cuidados en enfermería NANDA, NIC y NOC. México DF: Mc Graw-Hill Interamericana; 2012.

Pàgines web d'interès:

NANDA International [sede web]. Disponible a www.nanda.org

Guiasalud.es (SNS) https://portal.guiasalud.es/gpc/?_sfm_wpcf-estado=1

ICS. <http://ics.gencat.cat/ca/assistencia/coneixement-assistencial/guies-de-practica-clinica/>

ICS.

<http://ics.gencat.cat/ca/assistencia/cures-infermeres/cures-atencio-primaria/procediments-dinfermeria-a-latencio->

Fisterra. <https://www.fisterra.com/guias-clinicas/>

BASES ÈTIQUES DE LA INFERMERIA (BE):

1. Antón Almara P. Ética y legislación en enfermería. Barcelona: Masson; 2000.
2. Cortina A, Torralba MJ, Zurgasti J. Ética y legislación en enfermería: análisis sobre la reponsabilidad profesional. Madrid: Mc Graw-Hill/ Interamericana de España; 1997.
3. Davis AJ, Tschudin V, de Raeve L. Ética en enfermería: conceptos fudnamentales de su enseñanza. Madrid: Triacastela; 2009.
4. Fry ST, Johnstone MJ. Ética en la práctica de enfermería: una guía para la toma de decisiones éticas. México: Manual Moderno; 2010.
5. Gafo, J. Ética y legislación en enfermería. Madrid: Universitas; 1994.
6. Ramos-Pozón S. Bioética: una reflexión necesaria para tomar decisiones cruciales. Barcelona: Plataforma editori. 2018
7. Johnstone MJ. Bioethics. A nursing perspective, 7 th edition. Australia: Elsevier, 2019
8. Domínguez C, Kohlen H, Tronto J. El futuro del cuidado. Comprensión de la ética del cuidado y práctica enfermera. Ediciones San Juan de Dios: Barcelona, 2018.

Articles:

Gaitán Zamora MA, Hernán Vicco M. Objeción de conciencia como necesidad legal: una mirada desde el aborto. Revista Bioética. 2019;27(3):528-34.

Pesut B, Greig M, Thorne S, Storch J, Burgess M, Tishelman C, et al. Nursing and euthanasia: A narrative review of the nursing ethics literature. Nurs Ethics. 2020;27(1):152-67.

Pàgines webs d'interés:

Abedis Donabedian. Instituto Universitario UAB [sede web] Barcelona:fadq.org. Disponible en: www.fadq.org

Col.legi Oficial Infermeres i Infermers de Barcelona [sede web]. Disponible en: www.coib.cat

Fundació Victor Grifols i Lucas [sede web]. 2009.Disponible en: fundaciongrifols.org

Generalitat de Catalunya, Departament de Salut [sede web]. Disponible en: www.gencat.cat

Institut Borja de Bioètica [sede web]. Disponible en: www.ibbioetica.org/es

Programari

No cal programari específic.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	101	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	101	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	102	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	102	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	103	Català	segon quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	103	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	104	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	105	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	106	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	107	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	108	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	109	Català	segon quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	110	Català	segon quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	111	Català	segon quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	112	Català	segon quadrimestre	tarda